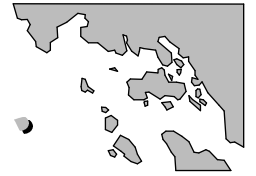
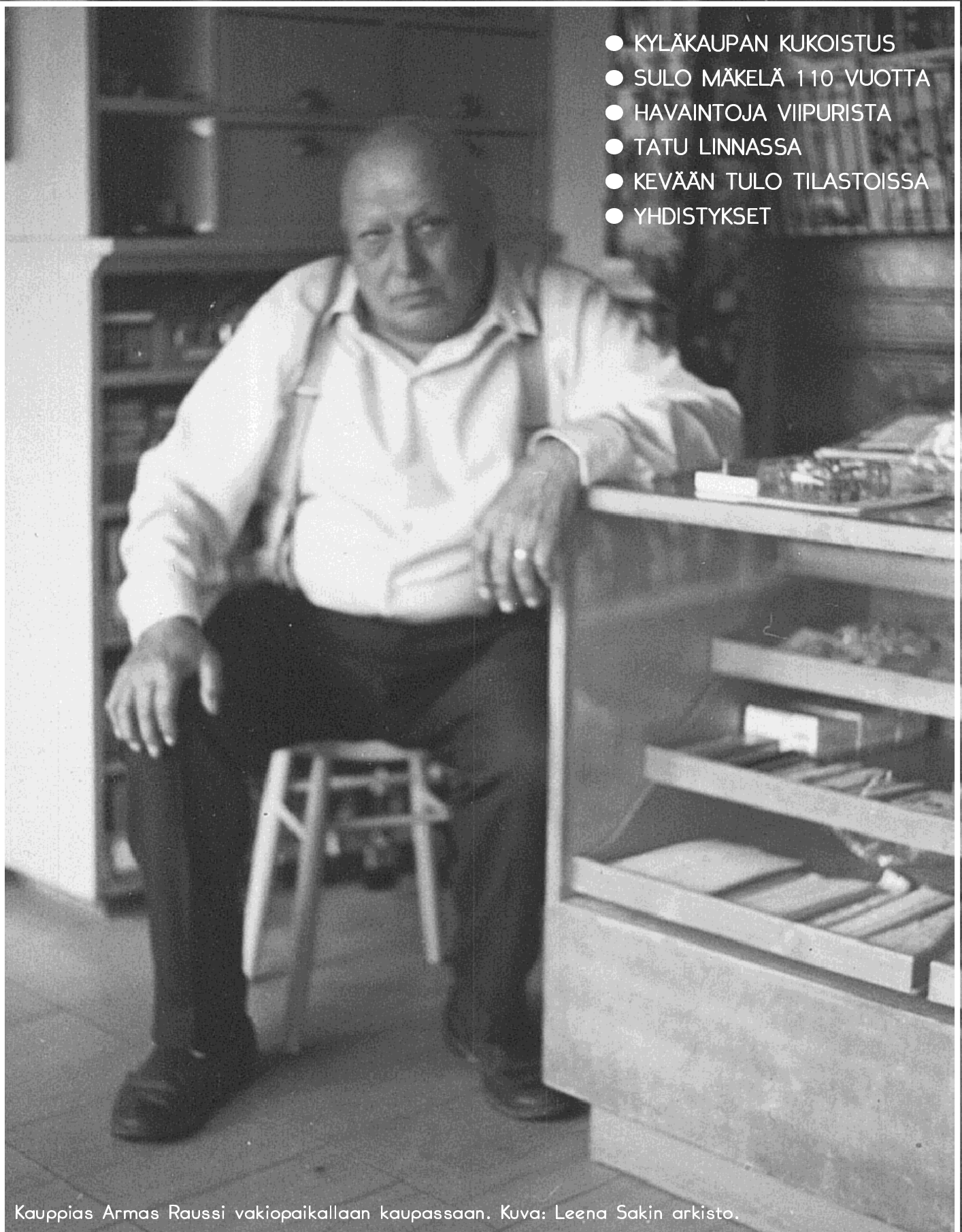

RANNANTAIKAA...

MÄNTLAHTI - RAKILA - PYÖTSAARI KYLÄKULTTUURILEHTI ❖ VII VUOSIKERTA ❖ irtonumero 3 euroa.

- KYLÄKAUPAN KUKOISTUS
- SULO MÄKELÄ 110 VUOTTA
- HAVAINTOJA VIIPURISTA
- TATU LINNASSA
- KEVÄÄN TULO TILASTOISSA
- YHDISTYKSET

Kauppias Armas Raussi vakiopaikallaan kaupassaan. Kuva: Leena Sakin arkisto.

TERVETULO A KESÄ !

Vuoden vilkkain vuodenaika saapuu vieraaksemme taas muutamiksi kuu-kausiksi. Veneet ryömivät hiljaiseen vesille, traktorit sovittelevat kyntö-kyntönsiään ja maasta putkahtelevat uudet kukat ja korret ensikertaa maailmaa katselemaan.

Vesi on jo pitkään avannut ääntänsä puroissa solisten ja räystäältä tip-puen. Ihmisetkin käyttäytyvät eloi-sammin ja ovat jo alkaneet hymyillä itsekseen ilman mitään näkyvää syy-tä. Taitaa tulla kesä, kuten talven jälkeä tapaana on ollut.

Tässä numerossa kasvatimme lehden sivumää-rän melkein kaksinkertaiseksi, pienentäen pai-nosta painolaskun vuoksi ja toisaalta suurentaen kirjasinkokoa lukemisen helpottamiseksi. Kaikki numeroon suunniteltu aineisto ei silti mahtunut, vaan jää elokuun lehteen.

Sanantaikaa -osasto loistaa poissaolollaan, vaikkakin Ilkka Muurmanin ja Harri Jääskeläisen muistelot voisi sinne lukeakin. Lehtemme kerää edelleen runoja, novelleja, muistelmia ja muuta kaunokirjallista aineistoa kyläläisiltä julkaista-vaksi niin lehdessä kuin myöhemmin kirjana.

Myös suruviestejä on kevään teon aikana tulut niin kyliltä kuin kauempanakin, kuten Rannan-pojista hiihtäjän taipaleensa aloittaneen Tauno Pulkkinen kuolema alkuvuodesta 2006 Yhdysval-loissa. Mietimme lehtemme perustajan, Raija Moustgaardin kanssa, vähän ennen hänen omaa kuolemaansa 2001, ettei harvoin ilmestyvässä lehdessämme ole syytä, mahdollistakaan, huo-mioida syntymiä ja kuolemia, ellei joku lähi-omainen tai yhteisö sitä erityisesti toivo. Pa-laamme elokuun lehdessä asiaan.

Talkoot, niin yksityispihoilla kuin yhteisöllisissä merkeissä, on yksi kevään merkeistä. Touko-kuussa pöriä ja surina täyttää ilman vapautu-neitten vesien loiskinnan ja lintujen sirkutuksen lisäksi. Kevään ensimmäiset talkoot ehti pitää Rannanpojat metsäkodallaan jo huhtikuussa, nyt ensi viikonloppuna järjestävät he Kaakonrannan kyläyhdistyksen kanssa maiseman siivoustalkoot,

mikä on osoitus yhteistyökyvystä alueemme kylätoimijoiden kesken.

Kun kesä nyt polkaisee pyöränsä käyntiin, olemme koonneet kylätoimijoiden yhteystie-dot ja kuulumiset sivuillemme, jotta kesän mo-ninkertaistunut väestömme löytäisi samoista kansista tarvitsemansa tiedon.

Tutustukaa toisiinne tulemalla toisten tapa-humiin niin kotona kuin vieraissa - kesä on ly-hyt ja talvi pitkä!

Kesäterveisin,

Ilkka Ahmavaara

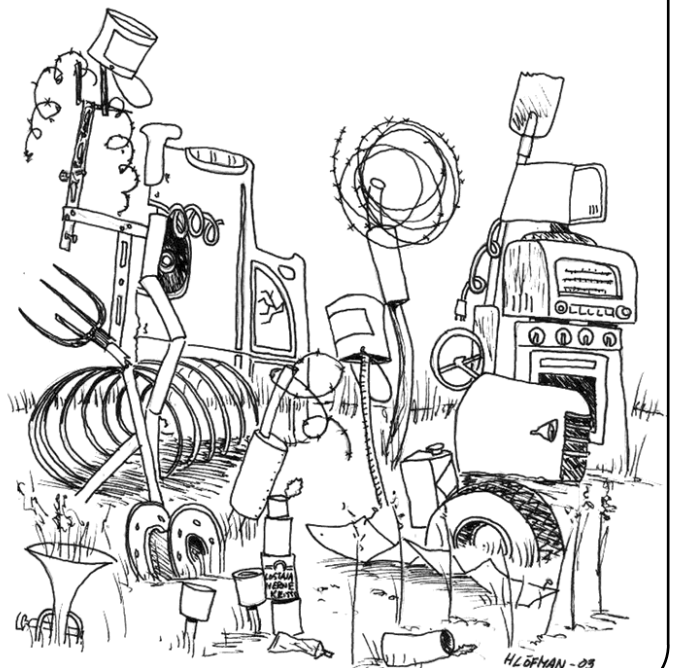
SIIVOUSTALKOOT

SIIVOTAAN PORUKALLA RAITIT JA RANNAT !

Lauantaina 20.5.2006

Kokoontuminen Toivolan pihalla klo 10:00

Järjestää Kaakonrannan kyläyhdistys ja Mäntäläisten Rannanpojat

SEPRAMARKKINAT HAMINAN TERVASAARESSA 10.-11. KESÄKUUTA

Sepramarkkinat ovat tällä kertaa sekä kala-että käsityömarkkinat.

Käsityömarkkinoille on kyliltämme varannut myyn-tipöydän Rannantaikaa väki ry. Myynnissä käsitöitä ja painotuotteita. Myös sepraveteraaneja Sydänkylän (Kla-milan) puolelta markkinoilla nähtäneen.

Rantai pöytä on myymään halukkaat ottakkaa yhteyttä **Mervi Väriin** puh: 044 506 0370.

RANNANTAICAA...

2000 -LUVUN

KYLÄKULTTUURILEHTI,

KERRAN VUODENAJASSA.

Rannantaikaa väki ry:n jäsenlehti

Julkaisija: Rannantaikaa väki ry
Vastaava: Ilkka Ahmavaara
puh. 045 136 5882, erakko@dlc.fi

Toim.siht: Mervi Värri
puh. 044 506 0370, mervi.varri@dlc.fi

Toimittaja: Susanna Korpela, suskukoo@luukku.com
puh: 044 303 9369

Taitto: Ilkka Ahmavaara
Paino: Kotkaset Oy

Lehteen tulevat jutut pyydetään toimittamaan alla mainittujen ilmestymiskuukausien alussa.
1. helmikuu 2. toukokuu 3. elokuu 4. marraskuu

ISSN 1795-1054

kotisivut: www.saunalahti.fi/rantai

RANTAITUPA AVOINNA TI-KE klo 16-18

Internetyhteys, myynissä kylälaisten käsitöitä ja
Rannantaikaa julkaisuja (Simonmäntien päässä).

Pankki: Haminan Seudun Osuuspankki 550600-261550

TOIMIJAT JA YHTEYSHENKILÖT KYLILLÄ

PYÖTSAARI

- **Pyötsaaren Jakokunta**

Pj Jorma Summa puh. 040 715 5592

- **Pyötsaaren Kalastuskunta**

Pj Kari Tähti puh. 345 6627 tai 040 528 0052

- **Saukkovuoren Erä (metsästys)**

Pj Kari Tähti puh. 345 6627 tai 040 528 0052

RAKILA

- **Rakilan Osakaskunta**

Pj Antero Soranta puh. 050 340 1948

- **Sunin saha**

Kalevi Suni 0400 741 347

MÄNTLAHTI

- **Mäntlahden Osakaskunta**

Pj Heimo Rikkinen puh. 0400 151 123

- **Mäntlahden Erämiehet (metsästys)**

Pj Ilpo Tiilikka puh. 0400 552 535

- **Mäntlahden Rannanpojat (urheilu)**

Pj Jouko Sahala puh. 0500 554 520

MÄNTLAHTI, PYÖTSAARI, RAKILA

- **Mäntlahden Vesiosuuskunta**

Pj Arto Tauria puh. 040 911 0535

- **Kaakonrannan Kyläyhdistys**

Pj Eeva Salasto puh. 0400 423 422

- **Rannantaikaa Väki ry (Rannantaikaa... lehti)**

Pj Ilkka Ahmavaara puh. 045 136 5882

- **Ojalan Talkkaripalvelu T:mi**

Seppo Ojala 050 343 2255 (myös Kuorsalo)

- **Urakoitsija Martti Tamminen**

Martti Tamminen 0400 464 170 tai 040 765 9686

2009

TIENHOITOKUNNAT

RAKILA

- **Rakilan yksityistie**

Tapani Hanska p. 040 8604 691

- **Pakholman yksityistie**

Pauli Mikkola p. 040 737 3426

MÄNTLAHTI

- **Rutsunrannan yksityistie**

Pekka Säilynmäki p. 0400 619 576

- **Vanhankylän yksityistie**

Ari Pöntynen p. 050 321 0395

- **Pyötsaaren yksityistie**

Veikko O Tähti p. 0400 466 927

- **Reiviikin yksityistie**

Eero Krikitilä 0400 568 663

PYÖTSAARI

- **Ormin yksityistie**

Lasse Lindholm p. 0400 568 672

- **Karhuniemen yksityistie**

Veikko Riihelä p. 040 579 6427

- **Mustaniemen yksityistie**

Heikki Tossavainen p. 0400 847 108

KAUPPAHAN SE KYLILLÄ KANNATTI

Viime vuosisadan puolessa välissä Mäntlahdessa oli kaksikin kauppa, Raussin kauppa ja Osuuskauppa Ympyrän sivumyymälä. Ennen sotia tavaraa voitiin ostaa myös "Puulaakista", Aabel Klamin perikunnan omistamasta yhtymästä.

Upseerikylän tyhjennyttyä kauppojen asiakaskunta pieneni niin, että Ympyrän myymälä lakkautettiin v. 1969. Kaupankäynti "Raussin talossa" jatkui aina 1990-luvulle asti eri omistajien toimesta.

Kaupankäynnin loputtua Raussin kiinteistö myytiin asunnoksi Aila Kukkohoville. Tällä hetkellä kiinteistön omistavat Laila ja Herman Poelman, joiden suunnitelmissa on kioskin perustaminen vanhaan kauppahuoneeseen rakennuksen itäiseen päättyyn.

RAUSSIN KAUPPA

Maaseudun ensimmäinen kaupallinen osuustoimintayritys Oy Toimi aloitti kaupanteon Klamilassa elokuussa v. 1890 maanviljelijä Eero Jaakkolan aloitteesta. Kauppa sijaitsi rakennuksessa, jossa nykyisin toimii ravintola Sillankorva.

Osuustoimintayritys avasi v. 1922 sivuliikkeen Mäntlahteen ja Evert Raussi valittiin kaupanhoidtajaksi. Kauppa lopetettiin kannattamattomana muutaman vuoden kuluttua ja myymälä myytiin varastoihin Evert Raussille, joka jatkoi kaupan pitoa yksityiskauppijana vuodesta 1924.

Evert Raussin perusti Mäntlahteen 1920-luvulla sadetakitehtaan. Hän viljeli myös omistamia maita ja piti karjaa, joten hän oli melkoinen työllistäjä kotikylällään.

Mäntlahden ja Pyötsaaren postit alettiin jättää Mäkelän talon sijaan Raussin kauppaan ja v. 1940 Evert Raussi nimettiin virallisesti Mäntlahden postiaseman hoitajaksi. Kaupasta tuli kyläläisten päivittäinen kohtaamispaikka, jonne postiauto toi puolenpäivän jälkeen Mäntlahden ja Pyötsaaren postit. Laatikkojakelua ei ollut vaan jokainen nouti postinsa itse kaupasta. Samalla onnistui raha-asioiden hoito, jos tili oli Postipankissa ja sekatarvakaupasta sai tarvittavat tavarat. Kaupan valikoima olikin laaja.

Raussin Kauppa 70 luvulla. Leena Sakin Arkisto

Bensaa suoneen Sorateiden Rubinstenille jo 50 luvulla Raussin kaupan edustalla. Seija Tolsan arkisto.

Sieltä sai ruokatarvikkeiden lisäksi mm. rakennus- ja maataloustarvikkeita, lankoja ja kankaita kuten flanellia, palttinaa ja sideharsoa. Kaupassa oli myös veikkauspiste.

Evert Raussilta kauppa siirtyi hänen pojalleen Armas Raussille, joka nimettiin v. 1947 myös Mäntlahden postiaseman hoitajaksi. 1950-luvun loppupuolella kauppaan tehtiin iso remontti ja kaupan sisäänkäynti rakennuksen itäisestä kulmasta siirrettiin tien puolelle. Epäilyihin, että saako hän luvan rappusten siirtämiseen Armas Raussilla oli varma vastaus valmiina: "Rappuset tulevat tien puolelle". Itselleen hän rakensi suuren tiilitalon Museotien eteläpuolelle. Talon omistavat nykyisin Riitta ja Mikko Suomalainen.

Kauppa lämpeni kamiinalla, jossa poltettiin polttoöljyä. Vesihanatkin olivat, mutta siitä, missä vaiheessa niistä tuli vettäkin, ei ole tietoa. Alkuun hanat olivat kuulemma vain rekvisiittaa tarkastajia varten.

Armas Raussi oli hyvä työnantaja, joka saanoi mielipiteensä, mutta työntekijöitään hän moitti vain aiheesta. Hän huomioi myös lapsiasiakkaansa tarjoamalla heille karamellejä kaupankäynnin yhteydessä. Jouluksi kaupan kaupungin puoleinen näyteikkuna somistettiin leluilla. Lapset kävivätkin joulunaikaan innokkaina katsomassa minkälaisia uusia leluja ikkunaan oli laitettu. Oikeanpuoleisessa ikkunassa nyökytteli pukki ja sitä oli hauska seurata kaupan ohimentäessä.

Kaupan asiakaskuntaan kuuluivat myös lähisaarien asukkaat, jotka soittivat tilauksensa kauppaan. Tilatut tavarat pakattiin ja Armas Raussi vei ne autolla rantaa, josta Unto Korjus

toimitti ne edelleen postimoottorillaan tilaajille aina Tammioon asti. Kesäloma-aikaan, kun saarissa oli paljon mökkiläisiä, jouduttiin rantaan ajamaan useita kertoja päivässä ja silloin myyjien työpäivä alkoi jo kuudelta, jotta kaikki tilatut tavarat ehdittiin pakata. Myöhemmin myös Vikla vei kauppatavaroita Kuorsaloon ja Tammioon.

Armas Raussin jälkeen kaupanpitoa jatkoi hänen poikansa Toivo (Topi) Raussi. Pikkuhiljaa toiminta kaupassa muuttui, posti siirtyi Museotien toiselle puolelle Montosen taloon ja ihmisillä alkoi olla omia autoja, joilla pääsi helposti ostoksille kaupunkiin, jossa oli runsaammat valikoimat.

T-KAUPPA, MÄNTLAHDEN KAUPPA

Topi Raussi möi kaupansa v. 1982 Helena (os. Kuismanen) ja Henry Lindellille. He olivat nuoria ja intoa täynnä. Kaupassa tehtiin täysremontti ja se muuttui itsevalintamyymäläksi. Suuret avajaiset pidettiin 22.4.1982. Avajaisten yhteydessä arvottiin Silja Linen risteilymatka Ruotsiin ja matkan voitti, kuinka ollakaan, Topi Raussi. Arvonta suoritettiin komisario Metsäsen valvonnassa, joten vilppiä ei tapahtunut vaikka sitä jotkut epäilivätkin.

Nuoret kauppiat pitivät työstään. He tulivat tutuiksi ystävällisten kyläläisten kanssa vaikka asuivatkin kaupungissa, sillä kauppa oli edelleenkin paikka jonne tultiin paitsi ostoksille myös tapaamaan ihmisiä. Helena Lindell muistellee vieläkin lämmöllä sitä kuinka asiakkaat odottivat yhdessä hänen kanssaan vauvaa, joka yllättäen halusi tulla maailmaan. Mikael poika syntyi 28.12.1982.

Kaupassa riitti työtä varsinkin kesäisin, jolloin asiakasmäärät kasvoivat lomalaisten saapessa mökeilleen. Talvisin oli hiljaisempaa. Asiakkaita oli liian vähän, jotta vieraan työvoiman pito olisi kannattanut. Helena Lindellin aika meni vauvan hoidossa. Kaupassa tarvittiin kuitenkin kaksi työntekijää, sillä sieltä sai ostaa mm.

MYYTÄVÄNÄ

**Älkää ostako aatetta rahalla,
vaan ostakaa hyvää tava-
raa huokealla hinnalla mm.**

Omenat	alk. 6: 50 kg.
Luumut	5: — "
Hiivaleipäjauhot	4: — "
Vehnäjauhot	5: — "
Riisiä	5: — "
Sirkku-sokeri 1 kg. pakt.	8: — "
Kidesokeri	5: 75 "
Paahdettu kahvi 2: — kg.	alle tehtaan hintojen.
Puuvillatuotteet 10—15 %	alle tehtaan hintojen.

E. Raussi

Mäntlähti.

Edullinen ostopaikka.

Yllä: Evert Raussin ilmoitus Osuuskauppa Ympyrän Mäntlähdän myymälän avajaispäivänä 21.12.1937 Haminan Lehdessä.

Alla vasemmalla väkeä poseeraamassa Lindellien kaupan rappusilla, oikealla kauppias Henry Lindell. Helena Lindellin arkisto

Raussin Kauppa Ky talvella 1988. Leena Sakin arkisto

bensaa, joka pumpattiin käsipumpulla. Heillä oli kaupassa yksi vieras työntekijä Annikki (sukunimi ei tiedossa). Hän oli korvaamaton apu nuorille kauppiaille, sillä hänellä oli pitkä kokemus elintarvike- ja liha-alalta.

Toukokuussa 1983 Lindellit möivät kaupansa Pirkko Salonaholle. He itse muuttivat myöhemmin Turkuun, jossa asuvat vieläkin. Heille kuuluu edelleen hyvää, 23-vuotias Mikael opiskelee Åbo Akademiassa kauppatieteiden maisteriksi. Helena ja Henry ovat tulleet elävään uskoon vuonna 2002. He pitävät tällä hetkellä elämänsä tärkeimpänä tehtävänä Herran palvelemisen ja evankelioimisen Jeesuksen ilosanomasta. Lisää asiasta löytyy Helenan omilta www-sivuilta osoitteesta: www.elamantie.info.

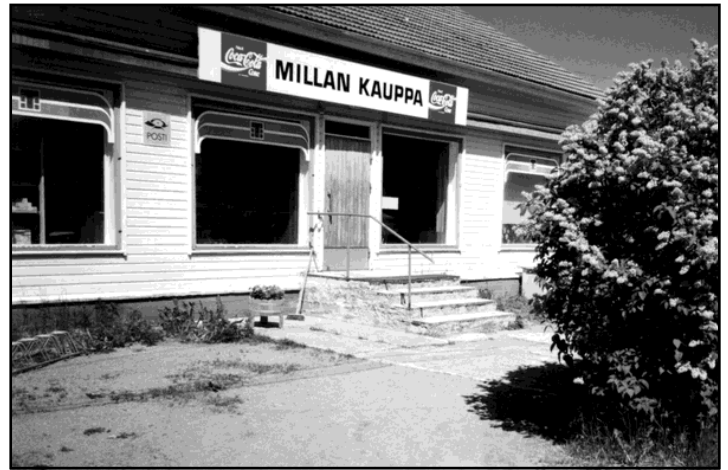

Pirkko Salonaho

Pirkko Salonaho jatkoi kaupan pitoa edellisen omistajan tapaan. Päivittäisten tavaroiden lisäksi kaupasta sai tilauksesta rakennustarvikkeita, pihalla myytiin bensiiniä ja veikkaukset voitiin jättää kauppaan. Saarelaiset tilasivat tavaraa kaupasta ja hakivat ne itse tai kauppias vei tilatut tavarat farmariautollaan rantaan, josta Vikla vei ne edelleen Kuorsaloon ja Tammioon.

Kaupassa riitti työtä ja se oli hyvin sitovaa yhdelle kauppialle. Kesällä v.1988 Topi Raussi ilmoitti Pirkko Salonaholle olevansa halukas ostamaan kaupan lapsilleen Sirkka ja Markku Raussille. Vielä silloin ei kauppias ollut halukas myymään, mutta työntäteisen kesän jälkeen hän päätyi myymään kaupansa. Marraskuussa 1988 Raussit omistivat jälleen Mäntlahden kaupan.

Pirkko Salonaho lähti puoleksitoista vuodeksi opiskelemaan ja valmistui kauppiaksi. Hän perusti Uuperiin kahvilan, jonka pitoa jatkoi 9 vuotta. Haminan kaupunki alkoi 1980-luvulla kehittää Tervasaaren aluetta ja sinne rakennettiin mm. rantakahvila, jonka Pirkko Salonaho osti 1990-luvun loppupuolella. Viihtyisässä rantakahvilassa riittää asiakkaita saahan sieltä herkullisia itse tehtyjä leivonnaisia kahvikupin kera nautittavaksi.

Millan Kauppa 1991. Ellen Gustafssonin arkisto

Mäntlahden kaupan nimi vaihtui Raussin Kauppa Ky:ksi. Sirkka ja Markku Raussi hoitivat kaupaa kunnes Topi Raussi vuokrasi sen Mirja ja Pekka Puhakalle huhtikuussa v. 1991. Kaupasta tuli Millan kauppa. Puhakat pitivät kaupaa marraskuulle 1992 asuen kaupan yläkertaan rakennetuissa huoneissa. Heidän jälkeensä kaupan vuokrasivat Kimmo ja Taina Seppä, jotka jatkoivat kaupanpitoa vuoden verran, jonka jälkeen kauppa myytiin asunnoksi.

OSUUSKAUPPA YMPYRÄN MÄNTLAHDEN MYYMÄLÄ

Raussin kauppa sai kilpailijan, kun Toivo Mäkelältä vuokratussa huoneessa avattiin Osuuskauppa Ympyrän sivumyymälä 21.12.1937. Myymälä sijaitsi Raussin kaupaa vastapäätä ja sen kunnostus myymäläksi maksoi 12 858 mk. Myymälän ensimmäiseksi kauppiaksi valittiin Lasse Mäkelä. Kaupankäynti oli sen verran vilkasta ja kaupan valikoimat laajat, myytiinhän siellä Raussin kaupan tapaan kaikkea, mitä maa- ja kotitalouksissa tarvittiin, että Pyötsäaren risteyksestä ostettiin 20.000 markalla Toivo Mäkelältä tontti 27.5.1941. Tontille oli tarkoitus rakentaa uusi myymälä. Sota sotki kuitenkin suunnitelmat; miehet tarvittiin rintamalla.

Sodan aikana Mäntlahden myymälää hoitivat Sirkka Porkka ja Anni Muurman. Sodan jälkeen v.1945 myymälän hoitajaksi tuli Taisto Lind. Suunnitelmissa ollut oma myymäläkiinteistö

Vasemmalla Mäkelän talo ja oikealla Osuuskaupan oma kiinteistö. Leena Sakin arkisto.

saatiin rakennettua ja kaupanteko siinä alkoi 15.10.1948. Taisto Lind osallistui myös kylän muuhun elämään ollen mm. yksi Mäntlahden lavalalla pidettyjen Saarnion juhlien ideoijista.

Taisto Lindin lopetettua v. 1948 kauppianaan Mäntlahdessa vaihtui myymälänhoitaja lähes vuosittain. Eino Erkkolan toimiessa myymälänhoitajana tehtiin kaupassa vuonna 1962 suuria muutos- ja korjaustoimia.

Viimeisenä myymälänhoitajana toimi Anna-Liisa Montonen, joka osti myymäläkiinteistön, kun kauppa lopetettiin kannattamattomana 31.12.1969. Montoset remontoivat kaupunginpuoleiseen osaan itselleen asunnon ja itäpuolelle tuli tilat postille, joka siirtyi sinne Raussin kaupasta 70-luvun vaihteessa. Mäntlahden posti lakkautettiin v. 1993. Montosen veljeksensä Tapani ja Tuomo Montonen asuvat edelleen omistamassaan kiinteistössä.

PUULAAKI

Aabel Klamin perilliset omistivat Seppälänmaellä yhtiön "Puulaakin", jossa viljeltiin maita, pidettiin karjaa, käytiin metsäkauppaa ja "Paketikauppaa". Klamilassa sijaitsevasta Viljo Klamin kaupasta toimitettiin Puulaakiin tavaraa kuten kahvia, sokeria, jauhoja, suolaa, hiivaa, kankaita ja lankoja, joita kyläläiset saivat ostaa.

Puulaaki työllisti lähikylien asukkaita. Siellä oli karjako, joka hoiti 14 lypsävää sekä ison sonnin. Yhtymällä oli jopa seitsemän hevosta, joita käytettiin pelto- ja metsätoissa. Isäntärenki huolehti viljelystä ja metsäkaupasta. Emäntä hoiti sisätyöt ja "Pakettikaupan". Näiden lisäksi Puulakissa tarvittiin työvoimaa pelto- ja metsätoissa sekä karjanhoidossa ja sisätoissa.

Sodan päätyttyä tila myytiin Karjalasta tulleille siirtolaisille Mälkille ja Rikkiselle. Nykyisin rakennuksen, jossa Puulaaki sijaitsi omistaa Pauli Hämäläinen ja talon nimi on Hämälä.

Mervi Värri

RAUSSIN KAUPAN MYYJIÄ:

Aino Tolsa, Irja Mäkelä, Hilikka Tiilikka, Aino Sahala, Eila Kymen, Leila Pihjerta, Maija Turman, Kaarina Ivanoff, Airi Aitolahti, Jatta Tulkki, Marja Koso (nyk. Taari), Tuula Malmi, Tarja Malmi, Leena Luokkanen, Mirja Puhakka ja Ellen Gustafsson.

OSUUSKAUPPA YMPYRÄN MÄNTLAHDEN MYYMÄLÄN MYYJIÄ:

Irja Mäkelä, Saara Seppälä, Anni Muurman, Aune Kurki, Hilikka Malmi, Leila Pihjerta ja Marja Taari.

OSUUSKAUPPA YMPYRÄN MÄNTLAHDEN MYYMÄLÄN MYYMÄLÄNHOITAJAT:

1938-1941	Lauri Mäkelä
1943-1944	Sirkka Porkka ja Anni Muurman
1944	Feeliks Huuho
1945-1948	Taisto Lind
1949-1952	Yrjö Kokko
1953-1954	ei tiedossa
1955	Pentti Antikainen
1956	Hilikka Holopainen
1957	Tauno Mänttari
1958 -1959	Felix Natunen
1960-1963	Eino Erkkola
1964	Soini Tulkki
1965-1966	Kari Takki
1967-1969	Anna-Liisa Montonen

**YMPYRÄN
ERIKOIS
TIEDOTUS**

*Mäntlahden myymälästä
EDULLISESTI*

	Norm. hinta	Ympyrän hinta
SIRKKU SOKERI	(1,43)	93¢
TALOUS SOKERI	(1,21)	71¢
RUISJAUHOT	(0,79)	07¢
NATRIINA VEHNÄJAUHOT	(1,51)	93¢

Keksit - mehut - säilykkeet

75% ALENNUKSELLA

Tekstiilit ja taloustavarat

20% ALENNUKSELLA

Pussimaito irtomaidon hinnalla

YMPYRÄ
Mäntlahden myymälä

Alla mustavalkoinen kopio Helena Lindellin värimaalauksen postikorttipainoksesta.

Älkää tuottako surua Jumalan Pyhälle Hengelle, jonka olette saaneet sinetiksi lunastuksen päivää varten. Hylätäkää kaikki katkeruus, kiukku, viha, riitely ja herjaaminen, kaikkalainen pahuus. Olkaa toisianne kohtaan ystävällisiä ja lempeitä ja antakaa toisillenne anteeksi, niinkuin Jumalakin on antanut teille anteeksi Kristuksen tähden.

Ef 4:30-32

ELLENIN AJAT MÄNTLAHDEN KAUPASSA

Pyötsaarelainen Ellen Gustafsson aloitti työnsä Raussin kaupassa 12. huhtikuuta 1965. Tuolloin kaupan omistajana toimi Armas Raussi, jonka lisäksi siellä työskenteli Aino Tolsa myymälänhoitajana hoitaen samalla postia. Armaksesta mieleenpainuvinta oli se, kuinka hän aina jakoi lapsille karkkia kutsuen poikia tädin tyttöiksi ja tyttöjä tädin pojiksi.

Ellenin ensimmäinen työssäoloaika kesti muutamman vuoden. Vuonna 1969 hän lopetti työnsä, sillä koko perhe muutti Pyötsaaresta Mäntyharjulle Ellenin miehen Alarik Gustafssonin saadessa työnjohtajan paikan Harolin tehtaalta. Ellen siirtyi varastonhoitajaksi samaan paikkaan.

Vuonna 1975 tehdas kuitenkin lopetti toimintansa, ja Ellen perheineen palasi takaisin Pyötsaareen. Mäntlahdessa kaupan omistajaksi oli tällä välin vaihtunut Esteri Raussi, joka palkkasi Ellenin takaisin työhön kauppaan. Noin kuuden vuoden kuluttua Esteri kuitenkin lopetti kaupan, ja Ellen siirtyi kiertelemään Ympyröitä työskennellen mm. Klamilan Osuuskaupassa ja SOK:n kaupoissa Ravijoella, Pihlajassa, Sydänkylässä ja Vilniemellä. Kun Sirpa ja Markku Raussi avasivat Mäntlahdessa sijainneen kaupan uudelleen palasi Ellen jälleen takaisin tuttuun paikkaan. Tällä kerralla hän työskenteli kaupassa kunnes jäi ensin ensin vuodeksi sairauslomalle ja sitten 1990-luvun alussa viettämään eläkepäiviä Pyötsaareen.

Ellenin aikoina Mäntlahdessa sijainneessa kaupassa asioi paikallisten vakioasiakkaiden lisäksi myös kesäasukkaita. Eräs Ellenin hauskimista muistoista liittyy asiakkaaseen, joka tilasi puhelimitse piimää saareen. Kuulohäiriön vuoksi tilaukseen kuitenkin kirjattiin piimän sijasta tervaa, eikä sitä ollut koko kaupassa. Niinpä sitä jouduttiin hakemaan aina Haminasta saakka samalla hieman ihmetellen, että mihin ihmeeseen sitä tervaa oikein tarvittiin. Luullen tervan tulevan venettä varten sitä sitten toimitettiin asiakkaalle, joka vastaanotti "tilauksensa" naureskellen eikä ollut mokomasta moksiskaan!

Toinen hauska muisto puolestaan syntyi, kun kauppias ja myyjä toimittivat Mäntlahden rantaan sementtisäkkejä Viklaan lastattaviksi. Kesäkuumalla säkkiä nostaessa myyjän silkihousut repesivät ja myyjä totesi kauppiaille kaupalle palatessaan, että "Minulle kävi työpaturma!". Kauppiaan ihmetellessä asiaa myyjä vastasi, että häneltä repesivät housut. "En minä housuja osta!" tokaisi kauppias, jolloin paikalle sattunut asiakas lupasi sen tehdä. Niinpä sitten myyjän täyttäessä 50 vuotta asiakas lunasti lupauksensa ja toi myyjälle kauniit pitsihousut.

Paitsi tavarantoimitus toimittaminen Viklalle kuului Ellenin työnkuvaan myös mm. toimitettavien tavaroiden pakkaaminen, jota kesäisin tehtiin tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin kello kuudelta aamulla alkaen. Kymmenien pakettien lisäksi pakattiin myös esim. bensiiniä, kaasupulloja sekä

Marjatta Korpela Ellenin asiakkaana. Kauppaa 90 luvulla. Tapani Korpelan arkisto.

Vas: Ellen ja Aino Tolsa kaupan edustalla 60-luvulla. Ellen Gustafssonin arkisto. Oik: Raussin Kaupan pihalla Hilikka Malmi, Aino Tolsa ja Hilikka Tiilikka 1950-luvun alussa. Seija Tolsan arkisto.

Raussin kaupassa 90-luvulla

juomakoreja. Ellen hoiti kaupassa myös Veikkausta sekä joka ilta sulkemisajan jälkeen kaupan lattioiden pesun yhdessä muiden myyjien kanssa.

Ellen toteaa työn olleen haastavan vaihtelevaa. Kiireen keskellä tehtiin pitkää päivää (kauppa oli avoinna arkisin 8-17 sekä lauantaisin 8-15), mutta nuorena sitä kuulemma jaksoi. Erityisesti Millan kaupan aikoja Ellen muistelee suurella lämmöllä, mutta kertoo kaupan toimineen moitteettomasti jokaisen omistajan aikana. Nytemmin Ellen viettelee hyvin ansaittuja eläkepäiviä Pyötsaareissa kissansa Håkanin kanssa ja muistelee Mäntlahdessa toimineen kaupan aikoja pienellä haikeudella. Samaa tekevät varmasti myös useat Ellenin kanssa asioineet entiset asiakkaat.

Susanna Korpela

ARKIN ANIKSET

Kuuma, tuore öljysora poltti paljaiden jalkojen alla, päät oli suojattava mainoslippiksillä. Kuuskytluvun kesien tulinen Aurinko ei armah-
tanut pikkupoikiakaan; aivot kypsyivät pehmeään lomakuntoon, jalkapohjat paloivat rakoille.

Avasimme Raussin kaupan oven. Miellyttävä vii-
leys toivotti meidät tervetulleiksi. Pulska pu-
nakka mies istui pallilla tiskin vieressä kädet
selän takana. Hän ei ollut miellyttävä eikä viileä.

- Kummasta käestä?

Kauppias Armas Raussi katsoi meitä kahdella
tikarillaan, joita myös silmiksi kutsutaan. Hän
viihdytti itseään ja pilsneriringissä istuvia kylän-
miehiä tarjoamalla meille pojankoltiaisille anis-
karkkeja. Kauppiaan anisjakelupistettä ei voinut
ohittaa. Hän istui kyyläysjakkarallaan aamusta
iltaan.

Armas oli sitä jo melkein sukupuuttoon kuollutta
miestyyppejä, jonka silmille eivät akat eivätkä
kakarot hyppineet. Eivätkä tainneet miehetkään
hyppiä.

Armas, Arkki, Nasser oli Mäntlahden kruunaa-
maton kuningas. Päivät Arkki istui kaupassa
pallillaan, jutteli kankkushöyryjä pilsnerillä päis-
tään häivyttävien kylän äijien kanssa, ja jakoi
iänikuisia aniskarkkejaan meille pojanviikareille.
Jos joku myyjättäristä uskalsi vienosti kysyä
Arkilta jotain, vastaus tuli aina helvetinmoisen
karjunnan muodossa.

Iltaisin Armas kierteli kyläläisten taloissa har-
maalla farmari Opelillaan. Muurmanin Niilon ja
Elnan talo kuului Arkin vierailukohteisiin. Minä,
Jutu ja Pete keskeytettiin persnatku joka ainoa
arkipäivä kakskytvaille kuusi. Silloin Nasser istui
puoli tuntia Elnan ja Niilon tuvan keinustuolissa
tupakkia poltellen, viisauksiaan ladellen. En ta-
junnut mistä puhuttiin. Arkin olemus riitti syyksi
keskeyttää maailman hauskin pallopuoli puoleksi
tunniksi. Kyllä siinä miehessä jotain taikaa on
ollut.

Kun lähestyimme ilkeävaltaikää, yritimme puhkoa
Arkin autonrenkaita nauloilla. Asettelimme naulo-
ja pystyyn Muurmanniemen hiekkatielle, ja siir-
ryimme odottamaan kiven taakse Nasserin Ope-
lia. Koskaan ei poksahdanut saatika suhahtanut.
Me kyllä yritimme parhaamme eri tekniikoilla.

Vanilja-, mansikka- ja suklaatopsyt, sekä raha-
pulassa vanilja- tai mansikkaeskimot tyydyttivät
jäätelönnäkkää. Mitään muita vaihtoehtoja ei
tainnut olla, eikä tarvinnutkaan.

Limsapuolella kovin sana oli sitruunasooda -
sittis - jota jossain muodossa taitaa olla vie-
läkin tarjolla. Ihmeen usein tarttuu kaupassa hi-
haan joku Classic Lemon tai 7Up tai Sprite -
siis suomeksi Sittis.

Raussin Kauppa 1966. Topi Kaartisen arkisto.

60-luvun purkat olivat kovia kuin kivet. Dallas-
tai Chigakolaatan pehmentämiseen purukalus-
tolla meni aikaa kymmenisen minuuttia. Vaiva
kuitenkin palkittiin. Sellaisia koko naaman peit-
täviä purkkapalloja ei saa nykyajan purukumeil-
la.

Karkki- ja suklaaosastotkin olivat tietysti köy-
hempimpiä kuin nykyään. Suklaapatukoista Jim ja
DaCapo ovat säilyneet hengissä, karkeista Pih-
lajanmarjakarkit. Mikä hyvän tappaisi.

Kuuma, tuore öljysora poltti paljaiden jalkojen
alla. Kourassa poltti äidin antama tasaraha
Topsyyn. Mietin kuumeisesti suklaa vai man-
sikka, mansikka vai suklaa.

- Kumman sie otat? kysyin Jutulta

- Suklaan.

- Mie taian ottaa mansikan.

Arkki tarjosi anikset. Armaksen vaatimuksesta
karkit piti laittaa suuhun heti. Oli kurjaa imes-
kellä anikset ennen jäätelöä. Suklaalla tai man-
sikalla ei ollut enää mitään väliä, sillä jätskit
maistuivat aina Arkin aniksille.

Ilkka Muurman

Kirjoittajan lastenmusiikkiyhtye Uppo-Outo ja Kumiankat kiertää
ahkerasti Suomea ja esiintyy Rantaituvallakin 26.8.
Yhtyeen kotisivut: www.uppo-outojakumiankat.net

Mäntylahdenkauppa Oy
MÄNTYLÄHTI Puh. 952-99712

AVAUSVIIKON HUIPPUKSIAMME! TARJOUKSET!

T-kaupan kuukauden
TARJOUKSET 1.30.4.82

Kulta Hippu perunalastut 5⁹⁵ 150 g	Sun konetiskialaine 9³⁰ 770 g	Windus ikkunanpesuneste 5⁸⁰ 500 ml	Bio Luvil pesujauhe 8⁷⁵ 700 g	Spick & Span yleispuhdistusaine 9⁹⁰ 610 g
--	---	--	---	---

Blå Band ranskalainen sipulikeitto 3²⁰	Marco kurkkusalaatti 6⁹⁵ 380 g	Knorr lihaliemi 4⁹⁰ 6 palaa	OB-tamponit: - Normal 10, Plus 10 4²⁰	Jonna astianpesuharja, nylon 4⁷⁰
---	--	---	--	---

OK
LAUANTAI
MAKKARA

14⁹⁰ KG.

BANAANIT

4⁹⁰ KG.

KOTIMAINEN
METWURSTI

4⁵⁰ 100g.
SIV.

TUORE-
KURKKU

8⁹⁰ KG.

Armi Helena
VEHNÄJAUHO
2KG.

8⁹⁵ PSS.

JOGURTIT

1³⁰ PIKARI

loppuviikolla
TALOUS-

KYLJYKSET

Pysyvästi
edulliset

T-kaupan sinivalkoiset:

30 tuotetta samaan edulliseen hintaan joka päivä, esimerkiksi nämä:

Lastenvaippa

10⁹⁰
40kpl

Astianpesuaine

9⁸⁰
1l

Huuheluvaine

6⁷⁰
1l

T-kaupan kotimainen
lastenvaippa

ffärens inhemiska
bambioja

Hammastahna

3²⁰
60ml

Hernekeitto

4³⁰
470g

Appelsiini-
marmeladi

9⁹⁰
750g

Vehnäjauho

8²⁰
2kg

Biopesujauhe

9⁵⁰
900g

Makaroni

4⁷⁰
650g

Lakritsipaloja

6⁵⁰
300g

**PALJON
MUTUA
EDULLISIA**

Mäntylä
MÄNTYLÄHTI

KOTISAARI
KINGIN SPUIKOT
125
 KPL.

SUSETTE
YANUKKAAT
190

KESTI MOKKA
KAHVI 500g.
1095
 PKT.

LEIPOJAN
MILDA
MARGARIINI
770
 500g · RASIA

LENKI-
MAKKARA
790
 KPL.

SUN MAID
RUSINAT
520
 250g · PKT.

280
 KG.

SEIFILEE
495
 PKT.

TA!
ANNATTAA
ULLA
AUEMPAANKIN.

20.4.-82
TOPSTAINA
SUMMAN
KARJALAN-
PIIRAKAT
090
 KPL.

21.4.-82
PERJANTAINA
FLORA
PÖYTÄ-
MARGARIINI
595

22.4.-82
LAUANTAINA
VANILJA
SUKLAA
JÄÄTELÖ
350
 051. PKT.

ENSI-
VIIKOLLA
 TÄLLÄ KUPONGILLA
YKSI
RIVI
LOTTOA
ILMAISEKSI
TERVETULOAA
Mänttälähdenskauppa Oy
MÄNTTÄLÄ 952-59712

hdenkauppa Oy
 PUH. 952-59712

db
 Veikkaa ja lottoa
 meillä - meillä on
 VEIKKAUSPISTE.

TAITEILIJJA SULO MÄKELÄ IIO VUOTTA

Kuvassa kipsivalos kädestä, kuvanveistäjän ehkä tärkeimmästä työkalusta.
Kuva: Sulo Mäkelän ateljee, Ilkka Ahmavaara.

Sulo Mäkelä, 21.12.1896 - 06.05.1978. Puoliso Saimi o.s. Samola.

● **KANSAINVÄLISET NÄYTTELYT JA ESITYKSET**
Tukholma, Oslo 1929, Berliini, Düsseldorf ja Hampuri, Saksa 1935, Milano ja Rooma, Italia 1937.

● **TILAUSTYÖT JA JULKINEN TAIDE**
Godbyn taistelun muistomerkki, 1938, Ahvenanmaa, Jurbyn, 1948, Myrskylän, 1950, Vehkalahden, 1951, Miehikkälän, 1953 ja Virolahden, 1952 sankaripatsaat, Pietari Brahen korkokuva, 1954, Hamina: "Kolmen kannaksen koukkaajien muistomerkki", 1960, Hamina: Torpparien muistomerkki, 1961, Anjala: Esivanhempien muistomerkki, 1964, Vehkalahden kirkon ulkoseinässä: "Mereen hukkuneiden muistomerkki", 1975, Kotka.

● **OPETUSTYÖ**
Käsityön opettajana Mäntlahden kansakoulussa vuosina 1926-1927 sekä 1946-1956. Kuvanveiston opettajana Kotkan ja Karhulan työväenopistossa sekä Haminan kansalaisopistossa.

MUISTELUITA KUWANVEISTÄJÄ SULO MÄKELÄSTÄ

Kuvanveistäjä Sulo Mäkelä lienee kansallisesti ja kansainvälisesti tunnetuin mäntlahtelainen. Vuonna 1958 ollessani viisitoistavuotias tutustuin häneen.

Isäni oli hyvin kiinnostunut taiteista, hän kokeili itsekin maalata öljymaalilla, mutta lienee lopettanut liiallisen itsekritiikin tähden. Olen vieläkin sitä mieltä, että isäni olisi pitänyt jatkaa maalausharrastustaan, eivät maalaukset kehoja olleet. Kuvanveistäjä Sulo Mäkelä oli tuolloin tunnettu ja arvostettu taiteilija Suomessa. Isäni tunsi hänet henkilökohtaisesti ja arvosti hänen taidettaan suuresti. Eräänä päivänä isäni sanoi minulle jotenkin näin: "Kuules Harri, taiteilija Mäkelä alkaa opettaa kansalaisopistossa kuvanveistoa syksyllä, olen ajatellut, että sinun kannattaisi pyrkiä kurssille, koska sinulla on taipumuksia taiteisiin. Piirustusnumerokin oli taas 9. Mäkelästä parempaa opettajaa ei varmaan olekaan, eikä oppi koskaan hukkaan mene."

Innostuin asiasta ja menin määräraikaan Haminan Puistotalolle ilmoittautumaan, asuimme silloin Haminassa Rantakadulla, nykyisellä Sibeliuskadulla, matka kotoani oli lyhyt. Meitä opinhaluisia kertyi yli kymmenen henkeä Puistotalon suurelle terassille odottamaan taiteilijaa, tiedettiin että hän tulee bussilla Mäntlahdesta ja seisakkipaikka oli Puistotalon kohdalla. Bussi saapui, pysähtyi ja ulos astui suoraryhtinen herrasmies salkku kädessään. Taiteilija käveli ylös terassille, kätteli meidät kaikki ja ohjasi meidät sisään kurssia varten varattuun huonetilaan.

Moni tunsi taiteilijan ja niinpä ensimmäinen tunti alkoi juttelulla. Sulo Mäkelä oli tuolloin 62 vuotias, saman ikäinen kuin minä nyt tätä kirjoittaessani, hänen olemuksensa teki minuun heti myönteisen vaikutuksen. Hän oli pukeutunut siistiin arkipukuun. Hän ei ollut kovin pitkä, mutta hänen suora ryhtinsä ja sopusuhtainen ruumiinrakenteensa tekivät pidentävän vaikutuksen, niin kuin aina tällaisia ihmisiä kohdatessa. Sulon musta tukka oli alkanut harmaantua ja mielestäni hän oli arvokkaan nä-

köinen herrasmies. Kun hän aloitti varsinaisen opetuksen, hänen vaatimattomuutensa ja rauhallisuutensa, jonkinlainen kansanmiehisyyt, tulivat heti voimakkaasti esiin hänen olemuksestaan.

Opetus alkoi samaan tavalliseen tapaan, kuin hän oli äsken keskustellut ystäviensä kanssa, mutta se oli erittäin selkeää, mielenkiintoa herättävää, asiansa osaavan ammattimiehen puhetta. Aluksi hän kertoi lyhyesti savitöiden tekniikasta, että ymmärtäisimme miksi tarvitsemme saven lisäksi muutakin materiaalia. Sitten hän kertoi mistä tarvikkeita on saatavilla paikkakunnallamme ja jopa mistä edullisimmin. Tuollainen auttamisen halu oli yksi Sulon luonteenpiirre. Lopuksi Sulo piti palkkaneuvottelun, jota olen pitänyt yhtenä tärkeänä opina koko elämäni ajan. Se on yhtenä lauseena kuvattuna: solidaarinen palkkapolitiikka, varsinkin jos se on mahdollista.

Taiteilija kertoi saaneensa meille malliksi Haminan kauneimman naisen. Sitten hän kertoi, että opiskelujajoillaan taidekouluissa oppilaat olivat toistensa malleina ja hän tiesi miten raskasta on seisoa, istua tai maata samassa asennossa tuntitolkulla liikkumatta ja pitäneensä aina tärkeänä, että hänen mallinsa saa kohtuullisen korvauksen tekevästään raskaasta työstä. Sitten hän ehdotti Helsingissä malleille maksettua tuntipalkkaa, laskipa vielä mitä se tulee maksamaan miestä kohden koko ajalta ja koska meitä oli niin monta summa jäi pieneksi. Sovimme Helsingin mukaisen tuntikorvauksen, yhtään soraääntä ei kuulunut.

Kurssit olivat kerran viikossa ja ne pidettiin muistaakseni kaksituntisina. Viikolla hankin tarvikkeet, jotka isäni rahoitti. Tein myös tarvittavan nelijalkaisen telineen rimoista ja 6 mm vanerinpaaloista, ohjeet olin piirtänyt taiteilijan mukana olevasta mallikuvasta. Telineestä tuli hyvä ja nätti esine olinhan puuosaston ammattikoulupoika ja lapsesta saakka ollut isäni oppipoika hänen suunnittellessaan ja tehdessään kotiimme kauniita huonekaluja. Olen perinyt isäni intohimon suunnitteluun ja puutoihin ja siitä perimästä olen iloinen. En muista

oliko kukaan toinen kurssilaisista tehnyt telinettään, vai olivatko ostaneet valmiit, mutta kun Sulo näki telineeni hän tuli luokseni, nosti telineen ja alkoi tarkastella liitoksia paksujen silmälasiansa läpi. "Kukas tämän on tehnyt?" hän kysyi. Kun kerroin, että minä itse hän myhäili, että onpa hyvä teline. Siitä alkoi meidän elinikäinen ystävyys, myöhemmin tulit tietämään, että myös taiteilija suunnitteli itse huonekaluja ja itse ne myös teki.

Malli, jonka taiteilija oli saanut jostain toisesta harrastuspiiristä, oli todella kaunis noin kolmekymmenvuotias nainen. Hän oli hyvin vaalea, iho kuultava ja hänen kasvopiirteensä olivat herkat, jotenkin klassisen kauniit. Hän oli ruumiinrakenteeltaan hyvin siro, ehkä liiankin laiha ja se antoi hauraan vaikutuksen. En tiedä nähneeni häntä aikaisemmin, enkä tuon syksyn ja talven jälkeen myöhemminkään. Mallin sukunimeksi muistan Forsell, mutta se varmaan johtuu siitä, että hän oli näyttelijä Kyllikki Forsellin näköinen.

Kun sain muotin pohjan valmiiksi taiteilijan ohjeiden mukaisesti, aloin työstää mallin päätä saveen sydän pamppaillen naisen kauneuden tähden. Taiteilija alkoi kierrellä verkkaisesti joukossamme, juttelemalla samalla hiljaisella äänellä meidän kaikkien kanssa erikseen aivan muista asioista, se oli Sulon tapa tutustua ihmisiin. Kun sisäisin rautalangoin tuetut savimöhkäleemme alkoivat saada pään muotoja, hän ohimennen huomautti jostain seikasta, joka kannatti ottaa huomioon.

Alku oli todella vaikeaa, jokin "mätti", mutta en ymmärtänyt mikä. Olin pettynyt, osasin piirtää ihmiskasvot, mutta en muovailla niitä, olin kuvitellut, että se on helppoa. Kerran ohikulkiessaan taiteilija pyysi väistämään, asettui itse telineen eteen, työnsi peukalonsa silmien kohdalla syvälle saveen ja pyyhkäisi pois isot savimöhkäleet. "Ihminen ei ole mikään lautapää, kasvoissa on syvyyttä", hän myhäili ja jatkoi kiertelyään. Sen jälkeen homma avautui minulle ja savimöhkäle muuttua tunti tunnin jälkeen mallin näköiseksi. Sulo ei enää puuttunut minun tekemiseeni, mutta teknisiä neuvoja hän kävi antamassa ohikulkiessaan. Nopeilla, taitavilla käsillään hän paineli pieniä savipallosia tekeleeni poskelle opettaen, että ihon pehmeiden ja ihmisen iän saa helposti esiin epätasaisilla pinnoilla, mitä vanhempi malli sen epätasaisempi pinta, mitä suurempi teos sen epätasaisempi koska sitä katsotaan kauempaa, saa sileääkin olla, taide on vapaata, taiteilija saa itse päättää.

Olin kurssin nuorin ja tunsin olevani aivan erikoisemmassa toisten kurssilaisten suhtautumisessa minuun harrastukseni tähden. Toiset kurssilaiset olivat kaikki yli kolmekymmppisiä, joukossa oli eläkepappojakin ja taiteilijasta lähtien koin suorastaan isällistä toveruutta heidän taholtaan koko kurssin ajan. Taiteilija oli erittäin arvossapidetty henkilö tässä joukossa.

Lämpimillä ilmoilla odottelimme aina bussin saapumista puistotalon terassilla ja menimme taiteilijan perässä sisään opetustilaamme. Terassilla hänen teoksiaan kehuttiin ja tekemisiään ruodittiin. Siellä sain tietää hänen erikoisosaamisestaan teknisesti vaikeiden suurten valutöiden hallinnassa. Sulo

Mäkelä oli silloin se mies, joka kävi johtamassa taiteilijakollegoidensa teknisesti vaativat suuret valutyöt Suomessa. En koskaan kuullut hänen itsensä kerskuvan näillä taidoillaan.

Yksi ryhmämme persoona oli mielestäni ylitse muiden, hän oli haminalaisten rakastama silloinen pitkäaikainen Haminan Työväenteatterin johtaja. Häntä keuhuttiin hyväksi johtajaksi ja teatterihulluksi mieheksi. Hän oli suurikokoinen, tuolloin noin neljäkymmentäviisivuotias. Hänen päälakensa oli kaljuuntunut, mutta vaalea kiharainen tukkansa kaartui takaa hiukan ylipitkänä kauniisti paidankauluksen päälle. Hänellä oli musta baskeri vinosti päässään ja parin metrin pituinen valkoinen kaulaliina kaulaansa. Me toiset olimme pukeutuneet haalarimallisiin työasuihin, taiteilija laittoi suojavaatteekseen tunteen alettua valkoisen polviin saakka ulottuvan lääkimallisen takin. Teatterijohtajalla oli rypykauluksinen kolttu, kaikin puolin hän oli taiteilijan näköinen persoona. Jos en olisi tiennyt olisin luullut häntä kuvanveistäjäksi ja Suloa kuvanveistoa harrastavaksi lääkäriksi.

Työskennellessään teatterinjohtaja käytti paljon tilaa ja märkä savi roiskui, kun hän pääsi vauhtiin. Välillä hän pysähtyi pitkäksi aikaa ja tiiraili mallia peukalonhangassaan kasvojen edessä oleva mittatikku kädessään, niin kuin jollain taiteilijoilla on tapana tehdä. Valkoinen kaulaliina teki laajoja kaarteita ja meitä nauratti. Mutta hän ei ollut huomaavinaanakaan, vaikka mallikin nauroi, varsinkin kun sai märkiä saviroiskeita päälleen. Taiteilija pysähtyi katselemaan pitkiksi toviksi hänen työskentelyään ja selvästi nautti näkemästään. Sulo kävi useimmin juuri hänen kanssaan juttelemassa ja teatterinjohtaja muuttui aivan tavalliseksi mieheksi juttutuokioiden ajaksi, he kaksi eri alan taiteilijaa selvästi nauttivat toistensa seurasta. Ihmeellistä, vasta nyt tätä kirjoittaessani tajuan, että teatterinjohtaja oli ehkä harjoittelemassa näyttelijästä ja malli lienee teatterilaisia. Vaatteet olivat todennäköisesti teatterin rekvisiittaa.

En muista oliko teatterinjohtaja joka tunti läsnä, mutta lienee ainakin kevääseen asti, koska muistan hänen valmiin työnsä muistuttavan enemmän rumaa miestä kuin kaunista naista. Oma työni oli mallin näköinen, mutta en ollut siihen tyytyväinen, siitä puuttui henki. Tutustuin niihin aikoihin maailman kuvanveistäjien töihin, ensin tietysti Sulon, ja sen jälkeen ahkerana kirjastokävijänä kaikkiin vanhoihin mestareihin joiden suuria kuvakirjoja tuolloin kirjastossa oli, ja ajattelin, ettei minusta ole kuvanveistäjäksi. Taiteilijalta sain kurssin loppupuolella sellaisen palautteen työstäni, että siitä olen ollut ylpeä koko elämäni ajan. Kuvanveistäjä katseli valmista työtäni ja sanoi: "Sinun kannattaisi mennä ateneumiin opiskelemaan, minä suosittelisin sinua sinne." Siihen aikaan koulupohjani ei olisi riittänyt ateneumiin, häpesin sitä niin kovasti, etten kehdanut sanoa sitä Sulolle.

En muista tapasinko taiteilijaa tuon talven jälkeen, ennen kuin vuonna 1965, jolloin menin naimisiin Sirpa Nopasen kanssa ja muutin Mäntlähteen.

HALLITUT LIIKERADAT YHDISTÄVÄT JUMPAN JA JOOGAN

Taisi olla jo helmikuuta, kun jumpparimme Jaana ilmoitti, että huhtikuussa olisi Kansalaisopiston 60-vuotisjuhlat Vehkalahtisalissa ja ohjelmassa olisi myös Jaanan n. 3 min eli yhden kappaleen verran kestävä Jumppa & Jooga show.

Oma Jumpparyhmämme oli aikalailla kiinnostunut ja luulimme, että myös monet muut ryhmät olivat kiinnostuneita ja mietimme miten me kaikki oikein mahdumme samalle lavalle, mutta loppujen lopuksi toisin kävi.

Täällä Mäntlahdessahan meitä on n.10 ahkeraa ja innokasta kävijää jumppalla ja joogalla varmasti lähemmäs 20, sillä tänne tulee kauempaakin ihmisiä niin vanhoja kuin nuoriakin.

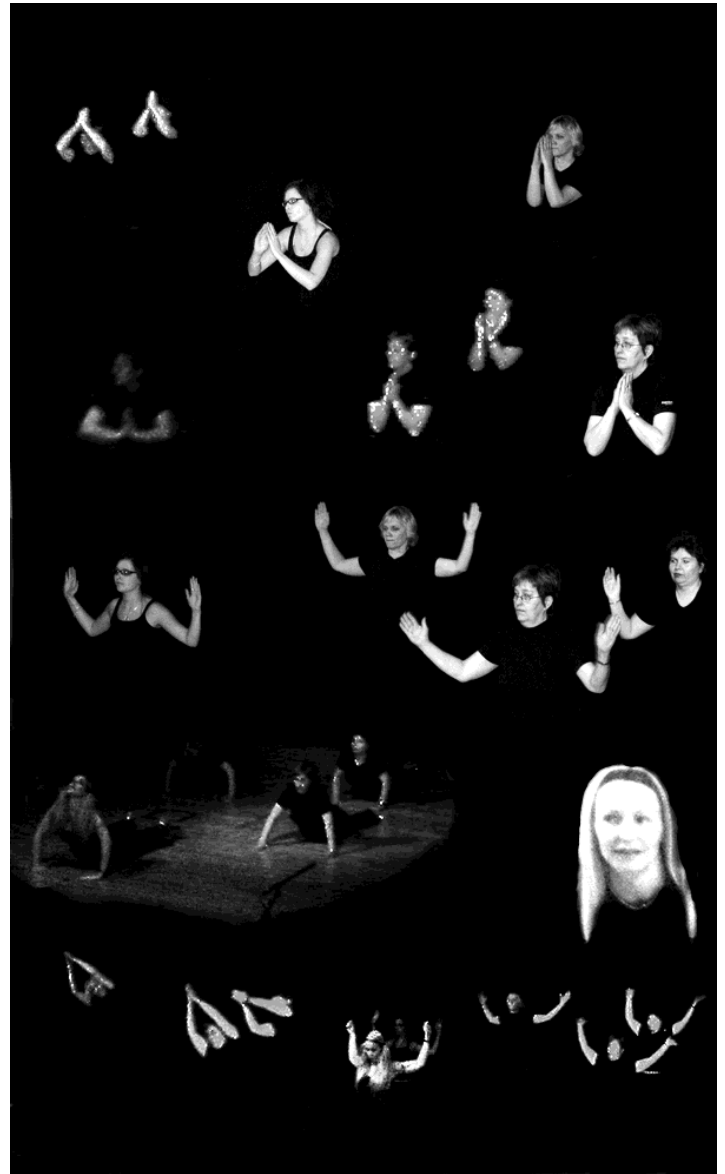
No meidän jumpparyhmämme on tunnetusti aina 100 % mukana kaikessa, joten tämä esitys ei varmasti ole meille sen ihmeellisempi kuin tavallinen tehokas 45 min Toivolassa. Taas väärin. Ohjelmamme koostui 3-4 neljästä alkulämmittelyliikkeestä ja erilaisista jooga liikkeistä.

Harjoittelumme alkoivat helmikuun lopulla ja jatkuivat aina maaliskuun loppuun saakka. Pyrimme harjoittelemaan joka keskiviikko jumppatunneilla, mutta eihän se tietenkään aina ollut mahdollista, sillä Jaana saattoi olla kipeänä tai joku ryhmästäme puuttui, mutta yritimme aina kun mahdollista joko koko ryhmällä tai sitten vain osalla.

Harjoitukset menivät milloin mitenkin, ellei joku unohtanut liikesarjaa niin sitten mentiin eri tahtiin. Jaana teki meille eräänlaiset muistilaput, että voisimme kotiläksynä opiskella liikkeitä ja niiden järjestystä. Se on sitten eriasia kuka niitä harjoitteli kotona. Liikkeitä käytiin Jaanan kanssa läpi useaan otteeseen ja keskusteltiin, kummalla jalalla milloinkin aloitettiin ja pikkuhiljaa liikkeet jäivät muistiin ja mentiin jo melkein samaan tahtiin. Viimeisissä harjoituksissa lähes kaikki olivat sitä mieltä, että sunnuntaina nähdään.

Sitten olikin jo sunnuntai ja kylmä hiki alkoi valua pitkin otsaa, kun saavuimme Vehkalahtisalisiin hieman etuajassa, että voisimme vielä harjoitella ja katsoa ovatko musiikki ja valot kunnossa. Ihmettelimme, kun meitä olikin vain kolme paikalla ja ajattelimme, että ei voi olla totta jättivätkö kaikki muut meidät tällaiseen pulaan, mutta ei sentään, esityksemme pelasti vielä 2 innokasta jumpparia. Muista ryhmistä ei tullut ketään, joten Mäntlahden oli näytettävä esimerkkiä.

Teimme vielä parit harjoitukset ennen H-hetkeä ja menimme luokkahuoneeseen odottamaan vuoroamme. Kylmä hiki muuttui kuumudeksi ja kädet alkoivat täristä, kun kello lähenei neljäätoista, jolloin juhlien oli määrä alkaa. Esityksemme olisi heti puheitten jälkeen vuorossa.

Tummiin pukeutunut tanssiryhmä hämärässä valaistuksessa ei oikein tarttunut valokuvuihin. Yllä kooste Juhani Koukin ja Ilkka Ahmavaaran ottamista kuvista. Esityksen hämmentävän tenhoava rauhallinen ilmapiiri ehkä kuitenkin välittynee.

Kahvillekin olisi vielä saanut mennä, mutta kenellekään ei todellakaan maistunut, sillä jännitys oli hirveä.

Vuoromme alkaessa kasasimme itsemme ja vedimme ohjelman läpi kunnialla ja mäntlahtelaisella sisulla. Yleisö taputti ja Jaanalle ojennettiin ruusu ja olimme onnellisia, että se oli ohi ja voisimme rentoutua. Yleisön seassa oli pari tuttua ja heidän mielestään esitys oli onnistunut ja liikkeet olivat näyttäneet puhtailta ja rauhallisilta niin kuin oli ollut tarkoituskin. Kansalaisopiston rehtorin kommentti oli "hyvin se meni, hän ei olisi ikinä uskonut että tuollaisia sarjoja", eli loistavasti meni myös muidenkin kuin vain omasta mielestämme.

Lopuksi kävimme sitten ryhmän kanssa kahvilla ja söimme ihanaa vadelmakakkua ja nautimme, että olimme onnistuneet kaikesta jännittämisestä huolimatta ja siitä suuri kiitos kuuluu ohjaajallemme Jaanalle, joten Jaana Kiitos!

Rosanna Myyryläinen

KYLÄLÄISTEN OSTOSMATKA RAJAN TAAKSE

Lauantaina 22.4.2006 järjestettiin jälleen mänt-lahtelaisten ja lähikyläläisten yhteinen Viipurin-matka. Reissu alkoi klo 7.10 Haminan linja-autoasemalta, josta Japi-Matkojen/J. Ahosen linja-auton kyytiin nousivat allekirjoittanut yhdessä miehensä Jani Hyttiäisen kanssa.

Seuraavaksi kanssamatkustajien hämmästykseksi kurvattiin Museotielle, josta ensimmäisenä mukaan tuli Seppälän Pepe. Entisen Mäntlahden kaupan pysäkillä Kotkasta bussiin nousseiden ihmettelyt reittivalinnan suhteen hälvenivät, kun matkaseuraksi saatiin vielä Jääskeläisen Sirpa, Nurmelan Anneli, Gustafssonin Ellen, Poelmanin Laila, Porkan Tarja, Korpelan Marjatta ja Tapani, Salaston Eeva, Taarin Marja, Sakin Leena sekä Porkan Hille; yhteensä porukkaamme kuului siis 14 innokasta reissaajaa, joita edulliset pellavat, kristallit ynnä muut ihanat tavarat odottivat vain pienen matkan päässä.

Ennen perille pääsyä meitä kuitenkin odottivat vielä tarvittavat rajamuodollisuudet, jotka alkoivat Suomen puolella tullimiehen tarkistaessa kaikkien kyydissä olleiden passit. Naapurimaan puolelle saavuttuamme jouduimmekin sitten odottelemaan tarkistusta hieman kauemmin, sillä Venäjän tullin uusi sekä henkilö- että linja-autoilta perittävä muutaman euron suuruinen maksu venytti omalta osaltaan passintarkistukseen pääsyä. Lisäksi saimme kuulla, että vaikka busseja oli jonossa useita, niin passintarkistuspisteessä työskenteli vain yksi virkailija, joka hänkin välillä piti kahvitaukoja. Onneksi meidän porukkamme oli matkassa sillä mielellä, että "nyt ei ole kiire mihinkään!" ja kaikkien hermot kestivät oikein hyvin odottelua.

Kun tarvittavat toimenpiteet uuden maksun suorittamiseksi oli saatu tehtyä (tämä edellytti mm. kuljettajan jonottamista usealla luukulla, maksun maksamista pankkiin, yms.), niin passintarkastaja sai seurakseen muutaman tullivirkailijan lisää, ja meidänkin ryhmämme sai sujuvasti aakkosjärjestyksessä leimat passeihinsa. Tämän jälkeen oli edessä vielä yksi pysähdys, kun tullimies tarkisti, että kaikilta varmasti löytyi leima passistaan.

Huutoäänestyksen jälkeen päätettiin seuraavaksi poiketa pikaisesti Viipurin Veikkojen kaupassa, vaikka olimme jo pahasti myöhässä aikataulusta. Kun rahat paikalle tulleen rahavaihtajan kanssa oli vaihdettu sekä karkit, savukkeet ja limonadit ynnä muut juotavat ostettu (opas muistutti meitä vielä siitä, että päiväreissulta saa alkoholia tuoda mukanaan vain mahassa), niin opas keräsi kaikkien halukkaiden passit itselleen. Näin ainakin kotiin pääsy olisi taattu, vaikka joltain rahat matkalla mystisesti katoaisivatkin. 47 km:n mittainen matka Viipurin Veikoilta alkoi klo 10.40.

Matkalla katseltiin vanhoja paikalla sijainneita suomalaiskyliä ja opas kertoi meille ohi-

Perillä matkalaisille tarjottiin kahvit linja-autoyhtiön puolesta.

vilisseiden maisemien historiasta, mutta viime vuonna tehty kierros sivuteillä sijainneiden kylien kautta jäi tänä vuonna aikataulun kiristymisestä johtuen väliin. Noin 40 minuutin matkanteon jälkeen saavuimme Viipurin uuteen ostoskeskukseen Karuselliin, jossa halukkaat ehtivät kierrellä noin tunnin ajan bussin kuljettaessa loput matkustajat sillä välin keskustaan. Karusellista löytyi mm. kenkäkauppa, jossa naisten kengät maksoivat n. 15 €/pari. Pienistä liikkeistä paikalla oli myös mm. musiikkikauppa, koruliike, viinakauppa sekä lelukauppa, joiden lisäksi ostoskeskus koostui isosta tavaratalosta. Mm. hiusvärät, astiat, hajuvedet ja päivittäistavarat olivat edullisia.

Ennen matkan jatkumista Japi-Matkat tarjosi meille pullakahvit, joiden jälkeen osa porukasta jäi kauppatorilla kyydistä loppujen jatkaessa urheiluvälinekauppaan ja pellavakauppaan palaten vasta sitten torille. 3 ja puolen tunnin mittainen ostosaika torilla ja kauppahallissa sujui kuin siivillä ja osa porukastamme ehti siinä välissä käymään myös syömässä Pyöreän tornin takana sijainneessa Nord-West-ravintolassa.

Jotkut meistä ehtivät myös hämmästyä yleisten vessojen tasoon: käynnistä veloitettiin 10 ruplaa, mutta hintaan ei sisällynyt sen kummemmin wc-istuimen istuinosa kuin wc-paperiakaan. Myös joidenkin tavaroiden hinnat Viipurissa olivat hieman kallistuneet viimevuotisista, mutta siitä huolimatta reissumme lopuksi ostoskassista löytyi esim. halpoja huiveja, vaatteita, kenkiä, kristallia, sukkaa, tauluja, verhoja, pyyhkeitä, laukkuja ja paljon muuta.

Klo 16.00 suuntasimme takaisin kohti Suomea ja näimme Viipuriin johtavalla sillalla hääseurueen, joiden perinteeseen kuului, että mies kantaa morsiamen sillan yli. Takaisin tullessa rajamuodollisuudetkin sujuivat sukkelammin ja matka taittui nopeasti Tapani Korpelan viihdyttäessä bussimatkustajia lauluillaan. Iloinen joukkomme palasi illalla ehjinä takaisin Mäntlahden bussipysäkillä ja reissu oli varmasti onnistunut tänäkin vuonna!

Susanna Korpela

TATU TUTUKSI TARJALLEKIN

"Tasavallan Presidentti kutsuu Teidät Tapani Korpela vastaanotolle presidentinlinnaan tiistaina 21. päivänä maaliskuuta 2006 klo 18.00 - 21.00", luki kutsukortissa, jonka Tapani Korpela avasi 6.3 haettuaan postin laatikosta.

Ensihämmästyksestä toivuttuaan huomasi hän myös maininnat "Tumma puku", "Sisäänkäynti Mariankadulta" sekä "Kutsukortti ja kuvallinen henkilötodistus pyydetään esittämään sisään tultaessa". "V.P. esteen sattuessa" jäi vähemmälle huomiolle, sillä olihan selvää, että mentävä oli kun kutsu kävi. Tumma puku löytyi jo valmiiksi, joten enää oli hankittava uudet sukat sekä uusi valkoinen kauluspaita.

Kun tuo kutsussa mainittu päivä sitten saapui, meni Tapani aamulla normaalisti töihin, mutta joutui lähtemään sieltä hieman etuajassa ehtiäkseen ajoissa Helsinkiin. Matka taittui omalla autolla tyttären miehineen toimiessa matkaseurana. Auto jäi parkkiin Mellunmäen metroasemalle, ja Rautatientorilta metro vaihtui taksiksi, joka kyyditsi Tapanin Mariankadun puoleiselle sisäänkäynnille. Taksin poistuttua kävi ilmi, että kutsussa oli mainittu väärä ovi, ja odottamassa ollut seurue ohjattiin suoraan pääovelle.

Vierailu presidentinlinnassa alkoi komeasti varjijoiden välistä leveälle punaiselle matolle astuen, sitä pitkin sisälle ja yläkertaan. Siellä vastassa oli presidentti Tarja Halonen (tosin ilman puolisoaan Pentti Arajärveä, vaikka kyseinen päivä Pentin nimipäiväkin oli), joka toivotti kätellen vieraat tervetulleiksi. Sen jälkeen heidät ohjattiin sisälle, jossa heille tarjottiin tervetuliaisdrinkki. Drinkin aikana presidentti piti tervetuliaispuheen, jossa hän mainitsi paikalle saapuneiden n. 60 - 70:n hengen olevan "koekaniiniryhmä", joiden kanssa oli tarkoitus hieman katsoa, miten vaalityöhön osallistuneille kiitokseksi tarjottu juhla sujuisi.

Pienen keskusteluhetken jälkeen Tapani yhdessä muiden vieraiden kanssa ohjattiin notkuvien ruokapöytien ääreen. Tarjolla oli kymmenittäin erilaisia salaatteja, sekä lämpimänä ruokana riisiä ja rusinoita, kalaa sekä lihaa. Ruokailun jälkeen avautuivat ovet baariin, jossa oli tarjolla punaviiniä, valkoviiniä, olutta ja kivennäisvettä.

Tarjan pienen jutteluhetken jälkeen (presidentti mainitsi tässä yhteydessä juhlassa olevan sekä ensikertalaisia että vanhoja konkareita ja kehotti kaikkia vieraista vain rohkeasti "hyppäämään joukkoon" näyttäen itse mallia sulautumalla juhlijoiden pariin) avautuivat ovet saliin, josta naiseksi pukeutunut drag queen Jarkko Valtee saapui kehottamaan vieraat siirtymään kahville, jonka seurana nautittiin suklaamakeisia.

Juhlavieraita yhteiskuvassa. Vasemmalta: Anneli Saaristo, Tapani Korpela ja Kaija Koo.

Kahvihetken jälkeen muodostettiin vieraista hevoskengän muotoinen ryhmä, jonka keskelle drag queenit Jarkko Valtee ja Osku Heiskanen saapuivat naisiksi pukeutuneina matkimaan eri naisartisteja, mm. Marionia, Katri Helenaa, Paula Koivuniemeä sekä paikalla ollutta Kaija Koota, joka esityksen jälkeen kommentoi tunnustaneensa itsensä "Valitettavasti".

Seuraavaksi oli vuorossa Tarja Halosen pitämä kiitospuhe, jossa hän kiitti niin esiintyjä kuin paikalla olleita, jotka kaikki tavalla tai toisella olivat olleet mukana esiintymässä hänen vaalikiertueellaan. "Tästä eteenpäin ohjelmassa on vapaata seurustelua", ilmoitti presidentti seuraavaksi, ja ihmiset viettivät loppuajansa linnassa baarin tai kahvittelun merkeissä poistuen sitten omaan tahtiinsa kuka minnekin. Tällaisen seurustelun merkeissä Tapani onnistui niin sanotusti bongaamaan linnassa myös joitakin julkisuudenhenkilöitä päästen samalla myös hieman jutustelemaan heidän kanssaan. Sanoja tuli vaihdettua niin Kaija Koon kuin Anneli Saaristonkin kanssa (näiltä Tapani sai myös nimikirjoitukset tyttärelleen tuomisiksi), ja Marco Bjurströmin kanssa puhetta tuli mm. tanssista Tanssii tähtien kanssa-ohjelman tiimoilta. Eija Vilpas kehui illan showta ja tapasipa Tapani linnassa jo vanhastaan tutun Janne Porkankin. Lisäksi vieraiden joukossa vilahtelivat mm. Maria Guzenina, Pirkka-Pekka Petelius, M.A. Numminen ja Taikuri Luttinen.

Viimeisen vapaan seurustelutuokion jälkeen vieraiden keskuudessa kiersi sana, että jatkot olisivat läheisessä Teatteri-ravintolassa. Nämä jatkot kuitenkin valitettavasti jäivät Tapanilta väliin, sillä edessä oli vielä pitkä kotimatka takaisin Haminaan ja aamulla paluu työpaikalle. Mukana kotimatkalle lähtivät kuitenkin kuskina toimineen tyttären ja hänen miehensä lisäksi myös mahtavat muistot presidentinlinnasta!

Susanna Korpela

VOI HYVIN, SINÄ AIKUISEN NAINEN !

Martoilla on menossa koko maassa Voi hyvin, aikuinen nainen - ohjelma, joka innostaa naisia huolehtimaan omasta hyvinvoinnista ja hankkimaan tietoa terveydestä.

Jokainen meistä haluaa voida hyvin. Elämä maistuu paremmalta, kun veriarvot ja mieliala ovat kohdallaan, kun kunto kestää ja rasitus ja lepo ovat sopusoinnussa. Meistä jokainen voi vaikuttaa omaan hyvinvointiinsa. Se mitä syöme ja kuinka paljon liikumme ja lepäämme, vaikuttaa vointiimme.

Aikuisella naisella on kiirettä - hän käy töissä, huolehtii perheestä, harrastaa. Kun omat lapset ovat kasvaneet aikuisiksi, lapsenlapset tai omat vanhemmat saattavat kaivata apua ja hoivaa. Kun huolehtii itsestä, jaksaa huolehtia myös läheisistä.

Maaliskuussa Vilniemen urheilutalolle kokoontui Vilniemen ja lähiseudun marttoja hyvinvointi-illan ja hyvän olon ruokakurssin merkeissä. Ensimmäisellä kokoontumiskerralla pohdittiin hyvinvointiin liittyviä asioita ja keskusteltiin siitä, mitä kaikkea voimme itse tehdä voidaksemme paremmin. Mietittiin mistä saamme myönteistä voimaa elämään. Hyvä ja mielekäs elämä koostuu pienistä yksinkertaisista asioista. Joku voi nimittää mielen hyvinvointia onnellisuudeksi, toinen mielenrauhaksi. Mielen hyvinvointi ei ole pysyvä olotila, vaan se vaihtelee elämän eri vaiheissa.

Yönesta ei tingitä! Ympärillämme kuhisee virikkeitä vuorokauden ympäri. Kunnon lepo katkaisee tiedon tulvan ja auttaa sulattamaan kokemuksia. Nukkumaanmeno-aika on viime vuosikymmeninä myöhentynyt. Sadassa vuodessa yön määrä on vähentynyt keskimäärin 1,5 tuntia, vaikka aivoilla on käsiteltävänä moninkertainen määrä virikkeitä.

Selän kipuilu on monelle tuttua. Se on joskus ankaraa, mutta vaikea paikallistaa. Suurin osa selkävaivoista on onneksi hyvänlaatuisia ja paranee itsestään. Selän hyvinvoinnista voimme huolehtia monipuolisella liikunnalla ja oikeilla työtavoilla. Myös monipuolinen ravinto ja normaali paino ovat selälle hyväksi. Pidä siis huolta selästäsi !

Kakkostyyppin diabetes on uhkaavasti kasvava kansansairaus, jota voitaisiin ehkäistä elämäntapamuutoksilla. Normaali paino, terveellinen ruoka, riittävä liikunta, tupakoimattomuus ja kohtuus alkoholin käytössä auttavat ehkäisemään kakkostyyppin diabetesta. Yksi selkeä riskitekijä on vyötärölihavuus. Naisten vyötärön tulisi olla rei-

lusti alle 90 senttiä ja miesten alle 100 senttiä.

Naisilla sepelvaltimotautien oireet ovat erilaiset kuin miehillä. Siksi taudin tunnistaminen usein viivästyy. Hyvillä elämäntavoilla voi ehkäistä tautia tehokkaasti: pidä verenpaine, veren rasva-arvot ja paino kohdallaan ja liiku riittävästi.

Voi hyvin, aikuinen nainen -ohjelmaan liittyy myös Method Martta -jumppaohjelma. Jumppaohjelma koostuu muutamasta jumppaliikkeestä, joiden avulla voi hankkia hyvät ja kestävät selkä-, vatsa- ja lantionpohjalihakset, jotka tukevat vartaloa. Hyvä ryhti pitää vartalon oikeassa asennossa. Joka naiselle nopein kaunistava kohotuskäsittely on hymy ja hyvä ryhti - iästä riippumatta !

Toinen kokoontumiskerta oli pyhitetty ruoanvalmistukselle. Hyvän olon ruokakurssilla mietittiin ruoanvalmistuksen ohella keinoja kuinka ruokaohjeita voidaan muuttaa kevyempään ja terveellisempään suuntaan. Illan aikana valmistettiin lempeää paprikakeittoa, kalaisia muffineja, kalaa ja hapankaalia, salaattia sekä marjapaistosta.

Sari Rokka

Kymenlaakson Marttapiiriliitto, Marttaneuvoja

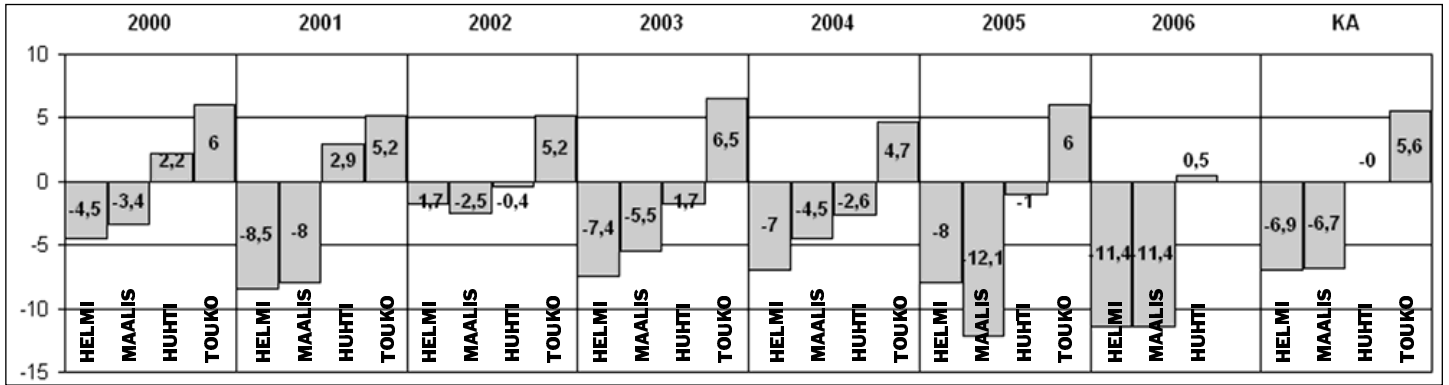

Kalaisia muffineita Vilniemen kurssilla tekevät Ritva Rikka ja Liisa Tuominen Neuvoton-Salmin martoista.

**Voi hyvin,
aikuinen
nainen**

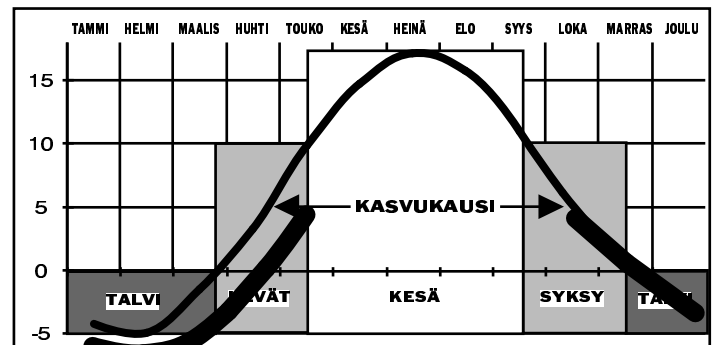

KEVÄT ON VARMA VASTA TOUKOKUUSSA

Yllä: Timo Karjakinin mittauksiin perustuvat kuukausien keskilämpötilat kevättien ajalta 2000 -luvulla.

Ylläolevasta kaaviosta näemme, kuinka kevät saapui vuonna 2000 "oikeaoppisesti", kuukausi kuukaudelta lämmeten plussan puolelle jo huhtikuussa. Muina vuosina talven taittuminen on pysähtynyt usein maaliskuun kylmyyteen. Maaliskuussa näyttää olevan jotakin vialla. Huhtikuun puolestaan tuntuu olevan arvaamattomin kevään kuukausista ja toukokuu luotettavin. Toukokuu ei ole pettänyt odotuksia lämpötilojen suhteen kertaakaan ajanjaksolla, vaan on nostanut kasvukauden varmasti alkuun (yli +5 asteen vuorokautinen keskilämpötila).

Paksuilla käyrillä lämpötilat Karjakinin mittauksissa aamuisin klo 6 Vanhakylässä 2000 -luvulta. Ohuempi käyrä Ilmatieteen laitoksen Kaisaniemen keskilämpötila mittaukset 1971-2000. Elokuun numerossa saamme koko vuoden käyrän kasaan alueeltamme 6-7 vuoden ajalta.

Mitä tahansa säästä sanotaankin, on kyseessä aina jollain tapaa rajoittunut näkemys. Ilmaston lämpeneminen globaalisti on jo riidattomasti hyväksytty tosiasia. Toinen seikka on sitten se, merkitseekö se alueemme ilmaston kylmenemistä, mihin viittaisi poliitikoiden kasvava huoli energiahuoltomme riittävydestä jatkossa.

Kaaviosta oikealla näemme talven ja kevään pysyneen kylmempinä kylillämme 2000 luvulla kuin Ilmatieteen laitoksen aiemmissa Kaisaniemen mittauksissa, syksyn taas pysytlevän samoilla lukemilla. Syy lienee siinä, etteivät mittaustavat ja itä-länsi sijainnit ole keskenään vertailukelpoisia. Palaamme asiaan elokuussa.

Ilkka Ahmavaara

SUDOKUN RATKAISUT:

2 8 1 6 5 4 3 7 9	9 5 8 2 6 7 4 1 3	8 7 9 6 5 4 2 3 1
9 3 7 2 1 8 6 5 4	4 3 7 1 9 8 6 5 2	6 5 4 3 2 1 9 8 7
6 5 4 9 7 3 2 1 8	6 2 1 5 4 3 9 8 7	3 2 1 9 8 7 5 6 4
4 9 8 1 6 7 5 3 2	5 1 6 8 7 4 3 2 9	5 4 3 7 1 2 8 9 6
3 2 6 8 9 5 1 4 7	3 9 4 6 5 2 1 7 8	2 1 8 5 9 6 7 4 3
1 7 5 4 3 2 9 8 6	7 8 2 9 3 1 5 6 4	7 9 6 4 3 8 1 2 5
5 4 3 7 2 9 8 6 1	2 7 9 4 1 5 8 3 6	4 6 2 8 7 5 3 1 9
8 1 4 5 4 6 7 9 3	8 6 5 3 2 9 7 4 1	1 3 7 2 4 9 6 5 8
7 6 9 3 8 1 4 2 5	1 4 3 7 8 6 2 9 5	9 8 5 1 6 3 4 7 2

HELPPO

VAATIVA

VAIKEA

OSAKASKUNTIEN KUULUMISIA

RAKILAN VESIALUEEN KALASTUSASIOITA

Kalastusoikeuksiin ja lupien hintoihin ei ole tehty muutoksia. Vesialueosuuden antaman kalastusoikeuden lisäksi pienosakkaat ja ne, joilla on oma tai vuokrattu kesäasunto osakaskunnan alueella, saavat lunastaa enintään 10 pyydysyksikön kalastuslupan. **Jaakko Raville** voi edelleen käydä maksamassa luvat.

Vesialueosuuteen perustuvien pyydysyksiköitten hinta on 0,5 €/kpl, lisäluvan 3,5 €/pyydysyksikkö, enintään 10 € py.

Hoitokunnan puheenjohtajan Antero Sorannan luvalla (puh. 050 3401948) voi maksun suorittaa suoraan osakaskunnan tilille. Maksukuitti toimii kalastuslupana. Myös kopio verkkopankkiin suorituksesta maksusta on riittävä.

Muistutetaan vielä kalastuksen rajoituksistakin. Verkkojen solmuväli kuhan pyynnissä on 45 mm, vaellussiian pyynnissä 50 mm ja meritaimenen pohjaverkkopyynnissä 60 mm. Kalastuksen valvojat ovat entiset. Lisäksi Haminan kalastusalueen valvoja suorittaa tarkastuskäyntejä.

Hirrenpärskeet lentelevät, sahassa Tapani Hanska.

Kalamajan rakennustyö on edennyt hyvin, kun ovat ammattimiehet olleet asialla (kuten kuvasakin). Seinät ovat jo loppukorkeudessaan, seuraavaksi tehdään päätykolmiot.

Paljon on töitä kuitenkin vielä jäljellä.

Kevätterveisin Antero Soranta

MÄNTLAHDEN OSAKASKUNTA

Mäntlahden osakaskunnan sääntömääräinen vuosikokous pidettiin Toivolassa 23.4.2006. Läsnä oli kahdeksan osakaskunnan jäsentä. Osakaskunnan puheenjohtajaksi valittiin Heimo Rikkinen ja sihteeriksi Sirpa Nikunen. Kalastusasioita hoitamaan valittiin Eero Kriktilä ja Markku Joensuu valittiin edustamaan osakaskuntaa vesijätön lunastuksissa. Puheenjohtaja Heimo Rikkinen edustaa osakaskuntaa Kivisalmen Satama Oy:n vuosikokouksessa ja muissa satamaan liittyvissä asioissa.

Osakaskunta päätti osallistua Mäntlahden Rannanpoikien omistaman seurantalo Toivolan peruskunnostukseen maksamalla lämpölevyt asennusruuveineen Rannanpoikien esittämän kustannusarvion mukaisesti. Ehdoksi asetettiin mahdollisuus käyttää seurantaloa osakaskunnan kokouksiin toistaiseksi veloituksetta.

Kaislojen talvi- sekä kesäniitosta keskusteltiin ja Eero Kriktilä valtuutettiin selvittämään onko yrittäjiä, jotka veloituksetta korjaavat kaislat omiin tarpeisiinsa. Mahdollisesta niitosta tiedotetaan erikseen ja kuullaan rannan omistajia. Tarpeelliseksi koettiin myös ohjeistaa osakkaita rantojen ruoppaus-asioissa. Rantojen omistajilla on velvollisuus olla yhteydessä osakaskuntaan ennen ruoppauksen ryhtymistä.

(Rantai-MV)

**MÄNTLAHDEN VESIOSUUSKUNNAN
VUOSIKOKOUS 28.5. KLO 13:00
TOIVOLASSA.**

KÄSITELLÄN SÄÄNTÖMÄÄRÄISET ASIAT

PYÖTSAAREN MAAOSAKASKUNTA

Pyötsaaren maaosakaskunnan sääntömääräinen vuosikokous pidettiin 25.3. Haminan varuskuntakerholla. Osakaskunnan toimitsijoiksi vuodelle 2006 valittiin:

Jorma Summa (pj) Pirjo Laitinen (siht.) sekä muut varsinaiset toimitsijat: Torsti Kotoluoto, Lasse Malmi, Sinikka Nikunen ja Harri Tähti. Varatoimitsijoiksi valittiin Matti Korjus, Heikki Pihjerta, Pekka Sallansalo ja Hannu Sinivaara.

Lasse Malmi esitteli kokouksessa Vepsun ja Pulterin saarten rakennusprojektin etenemistä vuoden aikana ja kiitti talkootöihin osallistunutta pientä joukkoa erittäin mittavan työn suorittamisesta. Talkootyöllä saariin on pystytetty kotarakennukset ja muut tarvittavat rakenteet Kaakois-Suomen ympäristökeskuksen vahvistamalla tavalla.

Kokouksessa päätettiin yksimielisesti vielä rakentaa Lasse Malmin esityksen mukainen, noin 30 m²:n suuruinen huoltorakennus Vepsun saaren maaosakaskunnan varoilla.

Pirjo Laitinen/MV

KAAKONRANNAN SAPUSKAA

Tämänkertaisen reseptin saimme **Delia Sunilta**, joka on kotoisin kaukaa Homohonsaareltä Filippiineiltä. Hän asuu miehensä Kalevi Sunin ja lastensa Suvin 5v., Ellan 3v. ja Juhon 1v9kk kanssa Rakilassa. Kalevi Suni omistaa Pakholman tien varressa olevan sahan ja hän on harjoittanut sahaus toimintaa vuodesta 1987, jolloin kävi sahauskurssin.

ADUBO

1,5 kg	sianlihaa
1-2	laakerinlehteä
5-8	maustepippuria
3 rkl	soijakastiketta
3 rkl	etikkaa
1 rkl	rypsiöljyä
2	kynttä valkosipulia
	suolaa maun mukaan
	vettä liemeksi

Paloittele sianliha kattilaan ja lisää muut ainekset. Keitä liha hiljalleen kypsäksi. Tarjoile perunan tai riisin kanssa. Filippiineillä ruoka tarjoillaan riisin kanssa ja jälkiruoksi voi tarjota vaikka hedelmäsalaattia, joka valmistetaan hedelmistä ja maidolla ohennetusta Cremestä.

Kuvassa Delian sukua talonsa edessä Filippiineillä. Keskellä Delia raitapaidassa, hänen vierellään oikealla äitinsä Primitiva Saldivar.

MAAKIRKKO JA KAPPALAINEN

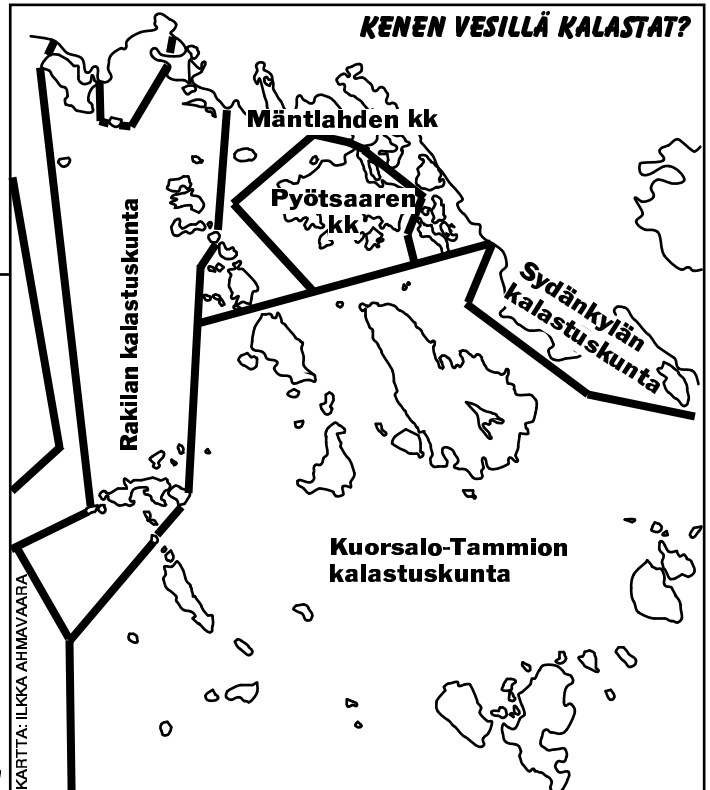
Maakirkko Toivolassa
keskiviikkona 26. heinäkuuta klo 19.00
Pappi: Juha Parjanen, kappalainen
Kanttori: Kai Huopainen

Kirkko sanalla on monia merkityksiä. Ehkäpä ensimmäiseksi mieleemme tulee kirkkorakennus. Ajattelemme omaa kotikirkkoamme. Tuo sana voi tarkoittaa kirkkokuntaa kuten esim. evankelisluterilainen kirkko. Eri kristillisiin kirkkokuntiin ja yhteisöihin kuuluvat muodostavat koko maailman kristittyjen joukon, jota myös sanotaan kirkoksi ja seurakunnaksi.

Jumalanpalvelustapahtumaa kutsutaan usein kirkoksi. Jumalanpalvelus voidaan pitää jollakin kylällä vaikkapa seuratalolla, koululla tai kotona. Jo kauan sitten tällaisista maaiskyläen jumalanpalveluksista ruvettiin käyttämään sanaa: Maakirkko. Vertauskohtana voisimme ajatella vaikkapa sanaa: Maakauppa. Kyläkirkkoissa tai kappeleissa pidettävät jumalanpalvelukset eivät kuitenkaan ole maakirkkoja. Laajan seurakunnan kyläkappelin pappia ruvettiin kutsumaan kappalaiseksi. Tuo nimike tarkoittaa nykyään vakinaista seurakunnan papinvirkkaa.

Samuli Kurkaa
Kappalainen

KENEN VESILLÄ KALASTAT?

MÄNTYLÄHDEN KALASTUSLUPAMAKSUT 2006

VERKKO.....	1,20 €
KATISKA.....	1,00 €
HAUENKOUKKU.....	0,25 €
ISORYSÄ.....	5,00 €
PIENIRYSÄ.....	2,00 €
ATRAIN.....	5,00 €
PITKÄSIIMA.....	4,50 €
VIRVELI TAI 2 UISTINTA	7,00 €

Osakaskunnan ulkopuolisten eli **LOMALAISTEN KALASTUSLUVAN HINTA ON 8,50 €**
 Lupa sisältää kolme verkkoa, pituus enintään 90 m ja korkeus enintään 3 m sekä yhden katiskan.
LISÄMAKSUSTA VOI LUNASTAA VIRVELIN HINTAAN 8,50 €

**RAUHOITUSPAIKAT: KURUNPOHJA, REIVIINKINPOHJA, NUOTSAA-
 RENPOHJA JA ANTTILAN NIEMESTÄ VINNASSEN NIEMEEEN RA-
 JOITTUVA POHJA**

Mäntylahden osakaskunta